

GORIŠKI SLOVENEK

IZHAJA VSAKO SOBOTO.

Uredništvo in Upravništvo: Via Carducci št. 10, II. nad.

Domača politika.

Nekaj časa sem govori po slovenskih listih, da je treba organizirati zadrage, osredotočiti delovanje in vspostaviti gospodarsko neodvisnost beneškega Slovence.

Čudno se nam zdi, da prihaja danes to spoznanje med ljudstvo potem, ko smo mi že leta 1919 razpravljali na drobno to vprašanje.

Danes še le opažajo naši politikarji, da je treba rešiti vsaj nekaj našega gospodarstva, ki je zastopano v zadrugah in hranilnicah. Še-le danes se jim slika potreba, da je treba dati našemu narodnemu gospodarstvu gotovo obliko in da je treba tudi marsikaj preobraziti.

Ljudstvo čuti to potrebo bolj nego jo čuti njegovi politični činitelji, ki se nimajo ukvarjati s trgovino, ki nimajo poljskih pridelkov za razpečevanje in zategadelj se sliši danes iz ljudstva samega glasove, ki odločno zahtevajo pomoči.

Mi smo pri tem premišljevali, ali more dobiti Slovenec kako podporo od sedanjih slovenskih ustanov in prišli do žalostnega zaključka, da se nahajamo tudi na tem polju v žalostnem razsulu, kajti kje dobimo naše strokovne organizatorje, kje ogromn, kapital, ki bi nas osvobodil.

Mislimo, da ne misli nihče na to, da se nahajamo v popolnoma novem gospodarskem položaju in da se gre konečno za to, da damo naši deželi oni gospodarski razvoj, ki uza more našemu kmetu zagotoviti obstanek v deželi, da mu ne bo treba po svetu iskati nove domačije.

Treba je torej temeljite revizije vsega, kar je dosedaj naša dežela pridelovala in kar zamore še pridelati, treba je prevdariti, kake nove glavnice le treba zabiti v našo zemljo, kako je orijentirati izvažanje in uvažanje.

Združništvo je v tem pogledu bolj formalnega kot bistvenega značaja. Banka ali hranilnica bolj sekundarnega kakor glavnega pomena, ako ne zadoščaj novim potrebam prebivalstva.

Reorganizacija našega združništva je sicer prva stopnja h gospodarski neodvisnosti, ni pa še jamstvo, da smo zagotovili naš gospodarski obstanek, kajti na obzorju se kaže še velika sfinga, ki je valutno vprašanje in bodoča konkurenca. Kdor teh činjenic ne jemlje v vpoštevanje, zida tudi novo združništvo na pesek.

Nič boljše ne stojimo s šolskim vprašanjem. Koliko papirja in črnila se ni potrosilo pri pretresovanju tega vprašanja! A temeljnega vprašanja se ni nobeden dotaknil, kar bi bilo kolikor toliko opravičljivo, ako se pomisli, da se je sedaj ugibalo, je-li bomo sploh dobili slovenske šole ali ne.

A sedaj vzemimo vladne obljube za res in postavimo, da bi nam vlada res dala slovenske ljudske in srednje šole. Kaka naj bode ta šola v okviru italijanske države? Ako sledimo novejšemu šolskemu pokretu v italijanski državi, moramo ugotoviti, da cili italijanska šola za tem, da vzgoji ne le dobre ljudi, ampak pred vsem dobre državljane.

Naša avstrijska šola pa je bila v dnu »nevtralna« to je, dobavala je učencu učno snov in prepustila istemu, da si ustvarja sam svoj svet, radi česar se je dogodilo, da so zapuščali avstrijski otroci in dijaki šole kot izobraženi ljudje, toda brez nikakega navdušenja za Avstrijo kot domovino.

To je baš mnogo pripomoglo k razpadu iste Avstrije, ker se ni mogel nihče ogrevati za njen obstoj. Edini Nemci so videli v Avstriji nekaj svojega in nekako sredstvo lastnega pangermanizma, a drugače je imela »nevtralna šola« svoj vspeh.

V kolikor so nam znane italijanske učne razmere, Italija nevtralne šole ne pozna, Italija vzgoja v svojih šolah Italijane in stoji pred našim šolskim vprašanjem kot pred uganko, katere ne more in ne zna niti rešiti.

Dobro uvidevajo italijanski merodajni činitelji, da se iz Jugoslovenov čez noč ne da napraviti Italijanov in kaj naj torej stori, da zadosti svojim dolžnostim na eni strani napram italijanskim, na drugi napram slovenskim državljanom?

Hic Rhodus, hic salta! Evo vam tu vprašanje, ki ga nočete nikdar razpravljati. Ali bode te zadovoljni s Slovenskimi šolami v italijanskem duhu? Oziroma na kaki podlagi naj se zgradijo novi učni načrti, ki bodo zadoščali potrebam naše mladine in ne bodo v dijamelatnem nasprotju z interesi italijanske države?

Vemo gospodje, da se noče nihče kompromitirati, kajti v tem hipu bi bil končan. Za to pa imajo seveda glavno besedo »učenjaki« a la Gino Serraval, ki s pravcato židovsko brezvestjo razpravljajo o slovenskem šolskem vprašanju.

Mi nimamo prostora, da bi pobijali tak kretinizem, ki upamo, da se skoraj ne najde podobnih, a vendar ugotovljamo s strahom brezvestnost tudi v slovenskih krogih.

Vzemimo na pr. imenovanje učitelja Bandelja za poduk slovenskega jezika na italijanski gimnaziji. Kako ga je »Edinost« napadla!

Pred vsem hočemo omeniti, da je Bandelj po sodbi vsakega strokovnjaka spisal dose-daj najboljšo slovnico italijanskega jezika za Slovence. Ako bi po mnenju neoaterih morala biti boljša, je odvrniti, da doslej še nihče ni boljše napravil.

Kleinmayerjeva in druge se morajo skriti pred njo. Nekateri so šli celo tako daleč, da so celo kradli iz Bandeljeve slovnice. Za »Edinost« pa ostane ves Bandeljev trud v izrazu »neka slovnica«.

In njegova »Zgodovina Italije«? Da je preveč Bandeljevo delo? No dopisniku v »Edinost« je treba povedati, da je ista po naših informacijah le toliko Bandeljevo delo, kolikor je bilo treba prevesti to stvarni koncept nekdanjega vojaškega gubernatorata in je njegova zaslug ta, da se dā to delo čitati, dočim so bili vsi drugi slovenski uradni proizvodi (Glej Uradni vestnik) za pustni torek.

Toda treba je razumeti, Bandelj nima pravice živeti v Julijski Benečiji (kaj še v Jugoslaviji!), ker se ni udal onemu običajnemu divjaškemu sovraštvi, ki je bilo v navadi pri Indijancih. Le-ti so opevali vedno vrline svojega roda, a so zasmehovali in omalovaževali vsako sovražnikovo vrlino. Srednje poti pa niso poznali, dokler niso pričeli pušiti iz »pipe miru in sprave«. Ker se naši voditelji istotako ne morejo odločiti za to, da bi zapustili svoje stališče, psujejo na druge, ki bi se upali kaj takega storiti in puščajo, da raje gre vse rakom žvižgat.

Socijalistični kongres

Menda se ni nikdar toliko pisalo o socijalistih kakor baš zadnje dni. Interes javnosti na tem kongresu je lahko umljiv, ako se pomisli, da je neizmerno število takih, ki bi najraje videli, da bi se razsula vsa socijalistična stavba, dočim je stranka polna takih ljudi, ki niso v vestjo pri celi stvari in so vstopili v stranko kot nezadovoljneži, pa niso pripravljeni popustiti svojih narodnih idealov in aspiracij po višjih plačah, ki se dajo baš tako lahko doseči s stavkami.

Toda med tem ko so stavke večinoma res končevale s takimi navideznimi pridobitvami, je istim strankarskim voditeljem postajalo jasno, da masa ne pojmuje socijalizma in da ni zrela za preobrat v marksističnem doku.

Odtod vrenje v stranki sami, ki se je povečalo vsled ruskega pritiska, da je treba stranko »očistiti«.

Poset italijanskih socijalistev ruskim bratom stranke ni vtrdil, ampak je še celo poglobil razdalje med strankinimi voditelji.

Nič ni potemtakem presenetljivo, ako niso vedeli kaj začeti delavci z zasedenimi tovarnami, ako ni prišlo nikdar do toli željene revolucije in sploh do nobenega enotnega nastopa. Vse je končevalo v akademskih sporih za teoretična vprašanja in vsa gospodarska in organizatorična vprašanja so bila prepustena bodočnosti. Med tem so postajali socijalisti-komunisti vedno manj gospodarji sedanjega položaja in da se rešijo predbacivanja, da leži krivda na teh levičarjih, se je pojavila

med njimi odločna tendenca ustanoviti lastno stranko in pokazati svetu, da njihovega malega števila ne zadene nikaka krivda, ako se revolucija ne more izvršiti v napovedani dobi.

Toda revolucija se vrši, a to le v njih stranki sami.

Livornski kongres pokaže koliko je močna vez socijalističnih struj, ki se hočejo danes proglasiti v samostojne stranke.

Ostalemu svetu pa postane jasno, koliko je resnice na dik-taturi proletarijata, ki grozi meščanstvu s poginom.

Gotovo se izkaže v kratkem, da je pretiraval komunizem svojo moč, kakor so pretiravali meščani svoj strah pred komunizmom, ki ne povleče italijanskih mas za seboj.

Naša predvidevanja so se vresničila. (Op Ur.)

Domače vesti

Sestava volilnih imenikov. — Z dnem 17. januarja 1921 je stopil v veljavo volilni zakon za nove pokrajine italijanskega kraljestva. Ker se imajo na podlagi tega volilnega reda sestaviti volilni imeniki smatramo potrebnim posneti določila zadevajoča izvršitev volilne pravice, ki se glase:

Člen 1. Volilno pravico imajo možiki, ki jih pričujoči odlok ne izključuje od volitev, ako so izpolnili 21. leto starosti pred 1. junijem 1920 in kateri so bivalni, ako računamo od dneva, ko je stopil ta odlok v veljavo, nazaj, najmanj eno leto v občini, v kateri bi imeli izvrševati svojo volilno pravico. ako odgovarjajo sledečim pogojem:

a) pristojni morajo biti v občini, ki leži v anektiranem ozemlju; to pristojnost so morali imeti že pred 24. majem 1915 in sicer ne na podlagi svoje službe. V pošteve ne pridejo oni, kateri so si v smislu členov 75. in 80. saintgermainske mirovne pogodbe izbrali državljanstvo v drugi državi. Razen tega morajo biti rojeni v okvirju novih državnih mej kraljestva ali morajo bivati v njih najmanj že 20 let ali morajo v njih najmanj že 10 let posedovati kako nepremičnino ali izvrševati kako trgovino ali obrt, ki je registrirana pri trgovskem sodišču, ali kak poklic ali rokodelstvo, ki je neznanjeno obrtni oblasti, ali morajo biti že 10 let vpisani pri kakih okrajnih bolniški blagajni v novih pokrajinah ali pri kakem drugem istovetnem zavodu.

b) Če je kdo sicer rojen v novih mejah kraljestva, ni pa pristojen v nobeno občino anektiranega ozemlja, je moral izvoliti v smislu členov 78. in 80. saintgermainske mirovne pogodbe italijansko državljanstvo in je moral biti njegova pravica opcije ugotovljena od generalnega civilnega komisarijata. — Osebe, ki so rojene v novih pokrajinah in po gornjih določbah pristojne v kako občino teh provinc, se uradno pišejo v volilni imenik. — Oni, ki niso rojeni in pristojni v kako občino novih pokrajin, morajo predložiti županu občine v kateri nameravajo izvrševati volilno pravico, na generalni civilni komisarijat naslovljeno prošnjo za podelitev občinske pravice. Z prošnjo se morajo odpovedati pravici, optirati državljanstvo v drugi državi. Prošnje se morajo vložiti tekom 15 dni od dneva, k stopi ta odlok v veljavo. Pripuščanje takih oseb k volitvam nikakor ne vpliva na odločitev o prošnji za priznanje državljanstva. Osebe, ki vlagajo prošnje v smislu člena 78. saintgermainske mirovne pogodbe, morajo doprinesiti izpričevalo, ki ga izda italijanski konzulat v državi, katera je nastala na ozemlju

Naročnine: Italijanska kraljevina Celo leto Lir 10. — Pol leta Lir 5. — Tri mesece Lir 2.50 En mesec Lir 1. —

Oglasi: Oglasi na drugi strani Lir 1. — za vrsto — Mali oglasi Lir 50.0 za besedo — Znižane cene za letne naročnike.

bivše avstro-ogrske monarhije in v kateri leži pristojna občina proslilčeva. To izpričevalo, ki ga lahko nadomestuje tudi listina o notorčnosti, (listina, iz katere je razvidno, da je to, kar se trdi v listini, splošno znano), mora potrditi, da se ima smatrati proslilec za pripadnika italijanske narodnosti po pokoljenju, izvoru in obče-valnem jeziku. — Osebe, ki izpolnjujejo pogoje, o katerih govori pričujoči člen, se bodo pripuščale k izvrševanju volilne pravice tudi tedaj, ako so svoj čas stalno bivale v zgoraj označenih pokrajinah in se potem postopno ali stalno stanovale ali bivale v kraljestvu, samo da so se vsaj tri mesece pred dnevom, ko je stopil ta odlok v veljavo, povrnila in se zopet stalno naselile v anektiranem qzemlju.

Člen 2. K izvrševanju volilne pravice bodo pripuščeni tudi državljani kraljestva (vpisani v register prebivalstva občine, ki leži v okvirju starih mej kraljestva), ako so pred vojno stalno bivali ali stanovali v kaki občini anektiranega ozemlja in so se vsaj tri mesece pred dnevom razglasitve tega odloka povrnila in se zopet stalno naselili. — Državlani kraljestva, ki so preložili svoj stan in svoje stalno bivališče v kako občino anektiranega ozemlja po sklepu premirja, bodo smeli izvrševati volilno pravico samo tedaj, ako se svoj stan in svoje stalno bivališče preložili v imenovano ozemlje vsaj eno leto pred dnevom razglasitve tega odloka. — Državlani kraljestva se bodo prtpuščali k izvrševanju volilne pravice v anektiranem ozemlju vedno le tedaj ako je iz izpričevala, ki ga izda občina v kraljestvu, v kateri so bili vpisani kot politični volilci, razvidno in z njim potrjeno, da niso volili pri splošnih volitvah dne 18. novembra 1919. — Za volivce, ki so že vpisani v volilnih imenikih kraljestva in ki bodo na podl. določeb tega čl. pripuščeni k izvrševanju volilne pravice v novih provincah, se zahtevajo za volilno pravico, oni predpogoji, ki jih zahteva politični volilni zakon, ki je bil potrjen s kr. odlokom z dne 2. septembra 1919 št. 1495. Ako bodo torej hoteli, da se pišejo v imenik, bodo predložili izpričevalo, da so vpisani v volilnem imeniku kake občine v kraljestvu. Pri tem ostanejo nedotaknjene izključitve, katere izvirajo iz naslova neizvoljivosti, o čemer govori člen 6. pričujočega odloka.

Člen 3. Podčastniki in vojniki kr. vojske in kr. mornarice ne morejo izvrševati volilne pravice, dokler se nahajajo pod orožjem. — Ta določba velja tudi za osebe z istim činom, ki spadajo k vojaško organiziranim odlokom v državni službi.

Člen 4. Volivec lahko izvršuje svojo pravico samo v volilnem okraju, v čigar imeniku je vpisan.

Člen 5. Volivec izvršuje svojo volilno pravico v občini, v kateri je imel vsaj že eno leto pred dnevom, ko je stopil v veljavo ta odlok, stalno bivališče, pri čemer ostanejo nedotaknjene določbe zadnjega odstavka člena 1. in prvega odstavka člena 2. tega odloka. — Ako ima volivec na označeni dan več bivališč, bo pripuščeni k izvrševanju volilne pravice v tisti občini, v kateri izvršuje na dan sklicanja volilnih odborov kako javno službo, ali, ako tudi to ne more priti v poštev, kjer ima svoje glavno bivališče. — Če se pa te določbe ne dajo uporabiti, ima volivec pravico, da si izbere eno izmed zgoraj označenih občin, v kateri hoče voliti.

Člen 6. Izključeni od aktivne in pasivne volilne pravice so:

1.) osebe, ki stoje pod kuratelo, ki so v stanu prepovedi ali nezmožnosti radi umske slabosti;

2.) osebe, ki so v oskrbi dobrodelnih zavodov ali so iz naslova revščine navezane na javno dobrodelnost in miloščino;

3.) osebe, nad katerih imetjem se je otvoril konkurz, do njegove zaključitve, in vsi trgovci, ki so v kridi, vsedotlej dokler traja to stanje, toda ne delj nego 5 let od dneva, ko je bila krida razglašena, ali od dneva, ki je bila razglašena razsodba, da se imajo smatrati za kridarne na podla-

gi člena 39. zakona z dne 24. maja 1905 št. 197, v kolikor zanje velja.

4.) osebe, ki so bile kaznovane radi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverjenja, sokriviđe pri takih sleparstvih, zvodništva (par. 460, 461, 463, 464, 511 avstr. kaz. zak.), radi zločinov, ki jih predvidevajo paragrafi 2, 3, 5 in 6 zakona z dne 12. okt. 1914 (Ital. zak. list, št. 275) in paragraf 1. zakona z dne 25. maja 1885 (Ital. zak. list, št. 78), ali radi prestopkov, ki jih predvidevajo paragrafi 1, 2, 3, 4, in 5 (predzadnji odstavek) zakona z dne 24. maja 1885, (Ital. zak. list, št. 89).

Obsodba nima teh posledic, v nastopnih slučajih:

a.) ako gre za obsodbo radi zločinov, ki jih predvidevajo paragrafi 58 črke a, b, c, 60, 61, 63, 64, 65, 66 avstr. kaz. zak., člen 1. zakona z dne 17. dec. 1862 (Ital. zak. list, št. 8 ex 1863) in odnosni členi avstrijskega vojaškega kazenskega zakonika;

b.) ali za obsodbe, ki so s izrekle radi kakšnega zločina vojaške narave na podlagi zakona prejšnjega režima;

c.) v slučaju pomilostitve.

Pri zločinih, ki so naštetih v paragrafu 6. pod št. 5-10 zakona z dne 15. nov. 1867 (Ital. zak. list, št. 131) se neha nezmožnost (izključitev od akt. in pas. voline pravice) z dnem, ko je kaznen prestana, pri drugih zločinih 10 let po dnevni prestani kazni, ako je znašala najmanj 5 let, in pri drugih naštetih zločinih 3 leta po dnevni, ko je bila kaznen prestana.

5.) osebe, ki so bile sodnijsko kaznovane radi kakšnega zločina, ki ga predvidevajo kazenske določbe, katere štiti volivno svobodo, ako je bil storjen zločin o priliki političnih ali upravnih volitev.

6.) osebe, ki so bile kaznovane radi delomrznje, potepuštva in beračnja in ki so bile postavljene pod policijsko nadzorstvo ali izročene kakšni prisilni delavnici, za dobo 3 let od dneva, ko je bilo dvignjeno policijsko nadzorstvo ali so bili odpuščeni iz prisilne delavnice.

7.) osebe, katerim je bila sodnijsko kaznovana potepuštva, vsedotlej dokler se nahajajo poslednji pod varstvom drugih, v vsakem slučaju pa za dobo 3 let po sodnijskem ukrepu.

8.) osebe, ki so bile najmanj trikrat kaznovane z zaporom radi pijanosti ali pijančevanja ali radi hudodelstev in pregreškov, ki so bili storjeni v pijanosti.

Razen tega bodo izključene od aktivno in pasivne volivne pravice vse osebe, ki so označene v členu 81. tega odloka.

V tam namen bodo osebe, ki jim je poverjena sestava, poprava in odbritev volivnih imenikov, uradno poskrbele, da se izključijo osebe, ki na podlagi zgoraj označenih določb nimajo volivne pravice.

Člen 100. Oni, ki so služili v kr. vojski ali kr. mornarici vsled mobilizacije, se bodo vpisali v volivne imenike, tudi če še niso dopolnili 21. leta starosti pri česner pa ustanejo v veljavi pogoji, ki jih določujejo drugi členi tega odloka. — Vpisali se bodo uradno, ako so dani vsi pogoji, ki jih določa ta odlok, in sicer na podlagi izkazov, ki jih izdajo vojaška okrajna poveljništva in pomorska poveljništva in ki izpričujejo, da so dotičniki služili v mobilizirani vojski ali mornarici. — Ako manjkajo potrebni predpogoji, da bi se dotičnik vpisal uradno, se lahko vpiše na podlagi prošnje, ki ji mora priložiti vojaško odpustnico ali izpričevalo vojaškega okrajnega ali pomorskega poveljništva, ki dokazuje označeno službovanje. — V volivnem imeniku bo označeno, iz katerega naslova se je vpisal volivec.

Občinske zadeve. — Izrednemu komisariju občine Gabrije, g. Viktorju Ubelj, je dodeljen občinski svet, sestoji iz naslednjih gospodov: Fran Kos, Josip Pegna, J. Čehovin in Teofil Čehovin; v slučaju odsotnosti bo komisarija nadomestoval gosp. Fran Kos. — Izrednemu komisariju občine Šmarje, g. Albinu Gruntar, je dodeljen občinski svet, ki ga tvorijo naslednji gospodje: Filip Štubelj, Kudovik Benko, Fran Orel in Ignacij Gregorič; namestnik komisarjev je g. Filip Štubelj. — Izrednemu komisariju občine Zablje, g. Viktorju Mihelj, je dodeljen občinski svet, ki ga tvorijo gospodje: Fran Vrtovec, Andrej Samec, Fran Benevol in Alojzij Paljk; komisarjev namestnik g. Fran Vrtovec. — Na mesto dosedanjega izrednega komisarja občine Libušnje, g. Simona Ru-

tarja, ki je vsled slabega zdravja odklonil funkcijo občinskega komisarja, je imenovan za izrednega komisarja, g. Ivan Berginc; njemu je dodeljen občinski svet gg.: Simon Rutar, Mihael Ivančič, Anton Sovdat, Ivan Sokol, Fran Gabršček in Josip Šturm. Izred-

nega komisarja v Lokovcu, g. Martin Leban je imenovan izrednim komisarijem g. Jakob Šuligoj r. Ivana. Občinskim svetnikom pa gg. Ivan Pirih, Mihael Humar, Ivan Šuligoj in Fran Bremec. Komisarjev namestnik je Ivan Pirih.

Komisarijat za samoupravne posle Goriške dežele

Št. 13964/20 Gorica, 30 decembra 1920

Predmet: Skrajna meja naklad samoupravnih enot.

Okrožnica

Deželnemu šolskemu svetu v Trstu, Okrajnim šolskim svetom goriške dežele in pridruženih okrajev, Cestnim odborom goriške dežele ter pridruženih okrajev, Vsem občinem goriške dežele ter pridruženih okrajev.

Podpisani komisarijat za samoupravne posle goriške dežele je dne 30. decembra 1920 poslal glavnemu civilnemu komisarijatu v Trstu sledeči dopis:

„Predvideva se, da začne v prihodnjem letu uprava krajevnih samoupravnih enot bližati se svojemu rednemu poslovanju in da vsled tega poleg vpeljanih naklad ne naleti na take zapreke, kakor v prvih letih po premirju.

Je pa potrebno, da krajevene samoupravne enote uveljavijo enakomerno finančno politiko,

da se zagotovi finančna enotnost brez škode enega ali drugega javnega bitja. Da se pa samoupravne enote napotijo proti taki finančni politiki, je nujna potreba, da se jim predpišejo skrajne meje, v katerih morajo poskrbeti za kritje lastnih potrebščin.

Te skrajne meje so se določile na podlagi bilančnih računov iz predvojnih časov in kažejo najvišjo mero naklad, ki jih more prenesti politično-ekonomična moč dežele goriške in pridruženih okrajev.

Radi tega je podpisani smatral za potrebno, da je storil sledeči

Sklep:

V svrhu, da se uredijo finance krajevnih samoupravnih enot in da se določijo skrajne meje finančnih bremen, ki jih ljudstvo goriške dežele, trbiškega, postojnskega in logaškega okraja more prenesti brez škode za trgovsko-ekonomični razvoj, sem sklenil, določiti za krajevene samoupravne enote sledečo skrajno mejo naklad:

I. Doklade na državno užitnino.

Samoupravne enote	vino	Viinski most in zadjevec	meso
Dežela	320%	320%	120%
Občine	320%	320%	280%
Cestni odbori	200%	200%	—
Šolski sveti	160%	160%	—
Skupna svota	1000%	1000%	400%

II. Neodvisne naklade na povžitek.

Samoupravna enota	pivo (na hektoliter)	žgane pijače na hektoliter (izvzemši vino, vin-ski most, sadjevec in pivo)
Dežela	Lir 20.—	Lir 160.—
Občina	Lir 32.—	Lir 160.—
Skupna svota	Lir 52.—	Lir 320.—

III. Naklade na neposredni davek.

Samoupravna enota	Zemljiški davek	Hišno-razredni davek	Hišno-najemniški davek	Industrijski in trgovski davek	Davek na javna podjetja	Dohodni davek	Davek na višje plače	Osebnina dohodnina	Davek na vojne dobičke
Dežela	80%	80%	20%	100%	100%	100%	100%	40%	20%
Občina	120%	120%	80%	120%	120%	120%	100%	60%	—
Šolski sveti	100%	100%	—	100%	100%	100%	—	—	—
Cestni odbori	100%	100%	—	100%	100%	100%	—	—	—
Cerkvene občine	100%	100%	—	80%	80%	80%	—	—	—
Skupna svota	500%	500%	100%	500%	500%	500%	200%	100%	20%

Iztirjatev gori imenovanih naklad se dovoli po poprejšnjem pregledu proračuna in po veljavnih predpisih; ostanjejo pa državne podpore, ki se dovolijo v dobi finančne zopetne ureditve, ako ne bi bilo mogoče kriti potrebščin z dohodki rednih naklad, ki se naložijo v njih najvišji meri.

Visoki glavni komisarijat se naproša, da odobri ta sklep, da se na ta način približajo finance krajevnih samoupravnih enot rednemu stanju.

Omenjam, da kljub izjemnim

težkim bremenom, ki se s tem nalagajo samoupravnim telesom, se njih gospodarsko-denarno stanje ne bo spravilo v ravnovesje kakor le s stopnjevitim zboljšanjem od leta do leta, kar bo trajalo približno pet let. V tem času t. j. v dobi teh petih let samoupravna telesa bodo potrebovala, četudi omejijo svoje troške na najmanjšo, neobhodno potrebno mero, za kritje primanjkljajev predujmov in podpor iz državnih sredstev.

Komisar: Dr. Pettarin.

Komisarijat za samoupravne posle Goriško dežele

Št. 13369/20 Gorica, dne 4. januarja 1921

Predmet: Reju bikčev v deželi.

Okrožnica

vsem županstvom goriške dežele in pridruženih okrajev.

Poljedelci se opozarjajo na ukrepe okrožnice z dne 4. avgusta 1920 št. 758/20, v kolikor se tičejo vzpodbujalnih obdaril za vzrejo nerezanih teličkov ter se pozivljajo vsi posestniki, ki imajo se nerezane teličke, da jih pri-glasijo deželnemu poljedelskemu uradu v Gorici za dosego vzpodbujalnega obdarila v znesku Lir 100-150. Ravnotako se pozivljajo vsi posestniki, ki imajo nad eno leto stare teličke, da jih pri-glasijo v svrhu tekmovanja za obdarilo za vzrejo v znesku 300-350 Lir.

Vedno večja je potreba, da se biki vzrejujejo v deželi, ker za dolgo dobo ne bo mogoče radi menjalnih težav kupiti jih v tujini in če so potrebni biki ne vzredijo doma, nam preti nevarnost, da vstanemo brez njih, kar bi imelo težke posledice, ki jih lahko vsakdo predvideva.

Komisar: Dr. Pettarin.

Komisarijat za samoupravne posle Goriške dežele

Št. 13800/21 Gorica, 4. januarja 1921

Okrožnica

vsem županstvom srednjega govedorejskega ozemlja.

Govedoreja, ki je v naši deželi v predvojnem času lepo napredovala, se je vsled vojne hudo zanemarila in to v občutljivo škodo kmetijskemu gospodarstvu. Naši živinorejci dobro vedo, da je k povzdigi domače živinoreje največ pripomogel zakon zadevajoč pospeševanje govedoreje, kateri nalaga vsem občinam, da si nakupijo in vzdržujejo na svoj račun toliko dopuščenih bikov, kolikor jih je na podlagi statističnih podatkov in z ozirom na potrebe krajev-

ne živinoreje predlagala dopuščevalna komisija politični oblasti.

Nakup potrebnih plemenskih bikov bi pa povzročil našim po vojni hudo prizadetim občinam precejšnje stroške in ker so občine že itak z drugimi stroški preobložene, sem izpostavil pri visoki vladi prispevek iz državnih sredstev, da s tem olajšam občinam ustanovitev po zakonu predpisanih opuščevalnih postaj.

Komisiji, kateri sem poveril nakup plemenjakov, bo nakupila le za skok že sposobne, 18 do 24 mesecev stare bike rujave švicarske pasme. Biki se bodo oddajali naročnikom na živo težo po mesarski ceni. Prevozne in komisijske stroške in razliko med pravo ceno plemenske živali in njeno mesarsko ceno pokrije deželna uprava iz sredstev, ki jih je v ta namen dovolila visoka vlada. Na pr. bik stane na licu mesta 4.000 lir. Prevozni in komisijski stroški za vsakega bika znašajo 200 lir. Ako tehta plemenjak 400 kg in znaša mesarska cena za kg živo teže 5 lir, se odstopi bik odjemalca za $400 \times 5 = 200$ lir, dočim založi deželna uprava vso razliko med 4200 l. in 2000 l., t. j. 2200 lir.

Občine ali zasebniki, ki se nameravajo posluževati te ugodne prilike za nabavo potrebnih čistokrvnih plemenjakov, naj se zgledajo najkasneje do 15. januarja 1921 in naj vplačajo obnem deželni blagajni v Gorici, Viale 24 maggio 1, na račun vsakega naročenega plemenjaka 2000 lir.

Reditelj ki prevzame plemenjaka s temi ugodnostmi, se mora obvezati, da ga bo redil vsaj tri leta za plemenitev. Za slučaj pa, da bi ga hotel izkateragoli vzroka prodati pred pretekom treh let, bo moral v tem obvestiti deželno upravo, ki si pridržuje pravico nakupiti bika po mesarski ceni.

Komisar: Dr. Pettarin.

Upravitelj in urednik: Karol Jušič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež, Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov, ki so vporabljeni po celem kraljestvu

Tiskarna G. JUCH
GORICA, VIA MORELLI 14

SPREJEMA VSAKO
TISKARSKO DELO